

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Evou Lukotkovou ve věci žalobce: **H. E.**, zastoupen Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Příkop 8, 602 00 Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem poštovní schránka 21/OAM, Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 11. 2015, č. j. OAM-615/ZA-ZA14-P05-2014,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR, odbor azylové a migrační politiky ze dne 13. 11. 2015, č. j. OAM-615/ZA-ZA14-P05-2014 **se z r u š u j e** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **j e p o v i n e n** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 16.456 Kč k rukám právního zástupce žalobce Mgr. Marka Sedláka se sídlem Advokátní kancelář, Příkop 8, 602 00 Brno a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 13. 11. 2015, č. j. OAM-615/ZA-ZA14-P05-2014 nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“).

Proti tomuto rozhodnutí brojil žalobce žalobou ze dne 21. 12. 2015. Obsahem žaloby byl popis skutečností, na základě kterých se rozhodl podat žádost o udělení mezinárodní

ochrany. Uvedl, že žádost učinil v České republice, a to z důvodu obavy o svůj život na území, přičemž v době podání žádosti s ním bylo vedeno u Krajského soudu v Brně řízení o jeho vydání na základě zatýkacího rozkazu. Jmenovaný v žalobě uvádí trestné činy, za které byl v ve vězení. Jmenovaný uvádí, že důvodnost žádosti o udělení mezinárodní ochrany spatřoval v tom, že je arménsko-kurdské národnosti, vyznává křesťanství, a že v důsledku toho byl již v minulosti napadán jak ze strany jednotlivců, tak i ze strany orgánů veřejné moci, a to mimo jiné i ve věznici v, odkud následně uprchl, aby si tak zachránil život, neboť zde byl opakovaně podroben krutému a nelidskému zacházení, z nějž má prokazatelně i v současné době následky ve formě zdravotních komplikací. Dále namítl, že má důvodný strach o svůj život pro případ návratu, a to jak ze strany třetích osob, tak zejména ze strany vězeňské správy a složek orgánů. Do České republiky přicestoval v nákladním prostoru kamionu a daný způsob přepravy z do České republiky zvolil z toho důvodu, že na území byl evidován jako uprchlý vězeň z Věznice v Žalobce uvedl, že má důvodnou obavu z toho, že ze strany státu, jehož je státním příslušníkem, je sice formálně požádáno o vydání z důvodu příslušného trestního odsouzení k výkonu trestu odnětí svobody v délce trvání šesti let a tří měsíců, avšak ve skutečnosti bude žalobce uvězněn na podstatně delší dobu, což dále rozvedl v podobě přehledu svých trestů odnětí svobody, k nimž byl v odsouzen a kdy uprchl z vězení. Žalobce se obává, že v případě vydání do bude opětovně podroben nelidskému a ponižujícímu zacházení a trestání a mučení, a to jednak ze shodných důvodů, pro jaké byl již v minulosti ve věznici v takovému zacházení a trestání podroben, dále pak také z toho důvodu, že z předmětné věznice uprchl a lze tedy očekávat, že ze strany pracovníků vězeňské služby bude podroben nejen přísnějšímu režimu dohledu, ale současně i „zvláštnímu zacházení“, které bude spočívat v pomstě za represe uložené pracovníkům vězeňské služby za jeho útěk z věznice. Dále poukázal i na neuspokojivý stav vězeňství v Turecku. Domníval se, že splňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., i pro udělení doplňkové ochrany. Žalobce prostřednictvím právního zástupce navrhl, aby soud vydal rozsudek, jímž se rozhodnutí správního orgánu zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

V písemném vyjádření ze dne 26. 1. 2016 popřel žalovaný oprávněnost žalobních námitek, nesouhlasil s nimi, neboť neprokazují nezákonnost napadeného rozhodnutí. Odkázal na obsah správního spisu s odůvodněním, že žalovaný se zabýval všemi skutečnostmi přednesenými žalobcem v žádosti o udělení mezinárodní ochrany, dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v

S žalobními námitkami se vypořádal následovně:

Žalovaný řádně zjistil skutkový stav věci, shromáždil k daným zjištěním podklady a dbal na to, aby přijaté řešení odpovídalo okolnostem případu. Za účelem spolehlivého zjištění skutečného stavu byl také se jmenovaným veden pohovor, ve kterém měl prostor uvést veškeré důvody, jež jej vedly k opuštění vlasti a popsat všechny potíže, které ve vlasti měl. S protokolem o pohovoru byl seznámen, nedoplňoval jej, s obsahem protokolu souhlasil, což stvrdil svým podpisem. Správní orgán uvedl, že žalobce byl ve smyslu ust. § 36 odst. 3 zákona o azylu seznámen s obsahem podkladů a zpráv o situaci v jeho zemi původu a též zpráv o podmínkách výkonu trestu odnětí svobody v a bylo mu umožněno se k nim vyjádřit a navrhnout jejich doplnění.

Správní orgán setrval na názoru, ke kterému dospěl po posouzení tvrzení jmenovaného v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu, že tento v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za kterou by byl azylově relevantním způsobem pronásledován. Jmenovaný se nijak neangažoval a ani nebyl vystaven jakémukoli jednání, které by mohlo být považováno za pronásledování. Správní orgán nedospěl ani k závěru, že by jmenovaný mohl ve vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu, tj. z důvodu jeho rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů, či že by mu takové pronásledování hrozilo v případě návratu do vlasti. Správní orgán je i nadále názoru, že výčet důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu je taxativní, to znamená, že jiné než skutečnosti uvedené v citovaném ustanovení zákona o azylu nezakládají důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Dle názoru žalovaného bylo jednoznačně prokázáno, že potíže, uváděné žalobcem, nelze považovat za pronásledování či za odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu. V tomto směru žalovaný zejména odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí. Žalovaný má rovněž za to, že postupoval tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, k tomuto posoudil výpovědi jmenovaného a porovnal je s dostatečným množstvím reprezentativních a aktuálních informací o zemi původu.

K námitkám žalobce ohledně jeho obav z krutého a nelidského zacházení ve věznici v Turecku správní orgán sdělil, že jmenovaný pokud tyto potíže měl, nepokusil se je řešit v zemi původu, a to oficiální cestou prostřednictvím státních orgánů své země (např. podáním trestního oznámení či stížnosti).

Žalovaný také posoudil, zda žalobce splňuje podmínky pro přiznání azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu a pro přiznání humanitárního azylu podle § 14 téhož zákona. Na základě posouzení případu žalobce, žalovaný azyl podle § 13 a 14 zákona o azylu neudělil. Žalovaný se rovněž domníval, že se řádně vypořádal se skutečnostmi tvrzenými v průběhu správního řízení žalobcem v odůvodnění doplňkové ochrany ve smyslu § 14a a § 14b a neshledal, že by v jeho případě byly dány důvody pro její udělení.

Správní orgán se obsáhle věnoval trestné činnosti jmenovaného, a to na území i na území České republiky. Z důvodu výkonu souhrnného trestu odnětí svobody je se jmenováním aktuálně vedeno extradiciční řízení o jeho vydání na základě žádosti o vydání ze dne 6. 5. 2014, podané v souvislosti se zatýkáčím rozkazem státního zastupitelství v,, ze dne 15. 11. 2012 pro účely výkonu trestu odnětí svobody v celkové délce v délce trvání 6 let a 3 měsíců a pro výkon zbývajícího trestu odnětí svobody v trvání 4 let, 7 měsíců a 6 dní, a v této souvislosti je jmenovaný umístěn ve vazbě.

Správní orgán k výše uvedenému především uvedl, že není v pravomoci správního orgánu posuzovat otázku, zda žadatel spáchal trestné činy, pro něž je na území ČR vedeno řízení o jeho extradici. Podle ust. § 57 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, či správní orgán nemůže učinit úsudek o tom, zda byl spáchán trestný čin a kdo za něj odpovídá. K takovému posouzení jsou v každém suverénním státě oprávněny pouze a jen kompetentní orgány činné v trestním řízení, které k této činnosti disponují, na rozdíl od správního orgánu, dostatečnými právními prostředky a zejména zákonem danou pravomocí. Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky takovým orgánem rozhodně není.

Nutné je rovněž podotknout, že účelem řízení ve věci mezinárodní ochrany není ani rozhodnout, zda cizinec, o jehož možné extradici se zároveň v ČR vede příslušné řízení, bude vydán či nikoliv do země, kde stíhání vedeno, aby tam čelil trestnímu stíhání, případně tam vykonal jemu uložený trest odnětí svobody, a to přestože jeho rozhodnutí o udělení některé z forem mezinárodní ochrany může tento proces přerušit, respektive zcela zastavit a extradici takto i zcela znemožnit. Toto spadá výhradně do působnosti ministra spravedlnosti ČR a kompetentních orgánů, zejména státního zastupitelství a příslušných soudních instancí, jejichž rozhodnutí konečnému rozhodnutí ministra spravedlnosti předchází.

Podle názoru žalovaného nebylo žalobou zpochybněno rozhodnutí správního orgánu, a proto navrhl, aby žaloba jako nedůvodná byla zamítnuta.

Ve správním spise se nachází žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany v ČR ze dne 20. 11. 2014, protokol o pohovoru k žádosti ze dne 20. 11. 2014, listinné materiály o stavu a situaci ve věznici v, rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 5. 2011, č. j. OAM-390/ZA-06-P08-2010, jímž mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu na základě jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany podané dne 8. 11. 2010. Správní orgán dále vycházel z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení, spisový materiál je citován v odůvodnění napadeného rozhodnutí (strana 5), zejména pak ze Zprávy Evropského výboru pro zabránění, mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání (CPT) ze dne 15. 1. 2015, která je podrobně rozvedena v odůvodnění přezkoumávaného rozhodnutí (strana 11 až 13). Žalobce je státním příslušníkem, vyznává křesťanství, je svobodný. Proti jeho osobě byla v vedena řada trestních stíhání; v roce 1998 za napadení policie byl odsouzen k dvouměsíčnímu trestu odnětí svobody, v roce 2003 ke čtyřměsíčnímu trestu odnětí svobody za finanční pomoc PKK (Kurdská strana pracujících) a v roce 2009 z pro něj neznámého důvodu byl odsouzen k trestu odnětí svobody v délce 30 měsíců. Současně sdělil, že v letech 2006 až 2012 byl odsouzen za loupež a krádež k trestu odnětí svobody v délce 6 let a 3 měsíců, přičemž je s ním vedeno vydávací řízení z České republiky. Ze své vlasti vycestoval v roce 2010, na území ČR vstoupil ilegálně v říjnu téhož roku. O udělení mezinárodní ochrany žádá v pořadí již podruhé. K důvodům opuštění vlasti sdělil, že utekl z vězení „.....“ v asi v dubnu roku 2010, asi 6 měsíců se schovával v Důvodem odjezdu byly i důvody jeho věznění, konkrétně nátlak kvůli víře. Nebyl si vědom, z jakého důvodu byl zatčen a uvězněn na 30 měsíců, ačkoliv se opakovaně dožadoval ve výkonu trestu o vysvětlení. V prvním případě nedostal žádnou odpověď, v druhém případě mu bylo řečeno, že není k dispozici spis. Výkon trestu vykonával ve věznici v, v poté byl přemístěn do věznice v, kde byly nejhorší podmínky. Celkově ve vězení strávil něco málo přes rok. O udělení mezinárodní ochrany v ČR žádal z důvodu národnostních, náboženských a celkového nátlaku na jeho osobu a to z popisovaných důvodů. Vyslovil obavy, že vzhledem k útěku z vězení, by mu po návratu hrozilo mučení a nátlak, což byl schopen prokázat jizvami na rameni a na hlavě. Tím, že v zahraničí požádal o azyl, by na něho ve vlastní vlasti čekaly nemyslitelné skutečnosti – týrání a mučení. V případě vydání do mu uhrozí trest v délce trvání šest let a tří měsíců za trestnou činnost v minulosti, dále za útěk z vězení a dalších třicet měsíců, které mu byly uloženy v roce 2009. V r. 2012 navázal známost s přítelkyní, Češkou, s níž vedl společnou domácnost.

Soud provedl důkaz návrhem ministra spravedlnosti na posouzení zákonnosti rozhodnutí soudu o přípustnosti vydání žalobce ze dne 4. 1. 2016, č. j. MSP-340/2014-MOT-T/33, jímž podle ust. § 95 odst. 5 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci

ve věcech trestních, předložil Nejvyššímu soudu k přezkoumání věc, v níž bylo usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 5. 6. 2015 sp. zn. 1 Nt 202/2014 ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29. 7. 2015, sp. zn. 2 To 62/2015 pravomocně rozhodnuto o přípustnosti vydání žalobce k výkonu trestu odnětí svobody do Turecké republiky.

Soud dále provedl důkaz spisem Krajského soudu v Brně sp. zn. 1 Nt 202/2014, v němž je založeno usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 4. 2016, č. j. 11 Tcu 1/2016-22, jímž usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29. 7. 2015, sp. zn. 2 To 62/2015 a usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 5. 6. 2015, sp. zn. 1 Nt 202/2014 byla zrušena a Krajskému soudu v Brně bylo přikázáno, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z výpovědi jmenovaného při jednání u zdejšího soudu dne 26. 5. 2016 mimo skutečností uvedených v žalobě bylo zjištěno, že v důsledku národnosti – – nemůže se v svobodně vyjadřovat, nemá možnost projevovat křesťanskou víru. Nikdy nebyl členem kurdské strany pracujících (PKK) byl pouze jejím sympatizantem. Zdůraznil, že důvodem k podání opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla obava o jeho život na území Turecka, neboť z důvodu arménsko-kurdské národnosti a vyznávání křesťanství, byl opakovaně ve vězení v napadán ze strany zaměstnanců věznice, bezdůvodně byl mučen (bití obušky i jiné tělesné tresty), nebyla mu dána možnost jakékoliv slovní obrany, bylo s ním nelidským a ponižujícím způsobem zacházeno ve snaze pokořit a ponížit jeho osobnost. Z důvodu pocitu strachu a beznaděje se proto rozhodl v roce 2010 k útěku. Asi šest měsíců se zdržoval v, poté se rozhodl přicestovat do ČR, kde bydlí jeho bratranec, který má v ČR trvalý pobyt. Obával se, že v případě návratu do a umístění zpět do věznice v, bude podroben intenzivnějšímu mučení a nelidskému zacházení, a to nejenom z důvodu jeho útěku, nýbrž i pro podání žádosti o azyl v jiné zemi. V současné době je umístěn v předběžné vazbě. Dále uvedl, že na území ČR je proti němu vedeno trestní stíhání pro podezření z trestného činu dle ust. § 175 odst. 1, 2 písm. c) trestního zákoníku. Jeho právní zástupce tuto skutečnost potvrdil s tím, že uvedená trestná činnost nebyla doposud předložena příslušnému soudu k projednání a rozhodnutí. Na podporu žalobcova tvrzení uvedl, že není možno vyloučit, že jmenovanému v případě návratu do skutečně hrozí vážná újma ve formě krutého zacházení ve věznici. Upřesnil některé údaje týkající se data útěku žalobce z věznice i okolnosti termínu podání žádosti o azyl. K důvodnosti žalobcových obav přispívá i to, že vrátil-li by se do, vrátil by se pravděpodobně do stejné věznice, odkud utekl, z čehož lze usuzovat, že tam budou pravděpodobně dále pracovat pracovníci, kteří za jeho útěk museli nést odpovědnost tedy i následky. Logicky lze předpokládat, že by tak mohl čelit odplatě za svoje jednání. Poukázal dále na shora citovaný návrh ministra spravedlnosti a navazující usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 4. 2016, č. j. 11 Tcu 1/2016-22 zabývající se mj. i možnými negativními důsledky, které by mohly nastat po návratu žalobce do věznice. Za této situace je řada okolností, které je zapotřebí vysvětlit, posoudit a přezkoumat. Proto navrhl zrušit přezkoumávané rozhodnutí a vrátit věc správní u orgánu k dalšímu řízení.

Zástupce žalovaného v souladu s písemným vyjádřením ze dne 26. 1. 2016 i po provedeném soudním jednání, neshledal důvody k vyhovění žalobcovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany, neboť žalobce nepřednesl žádné nové skutečnosti, jimiž by mohl zvrátit právní stanovisko žalovaného. Napadené rozhodnutí ze dne 13. 11. 2015 vycházelo z informací aktuálních k datu vydání tohoto rozhodnutí, žádné konkrétní pochybnosti zjištěny nebyly. Dále podotkl, že extradiční řízení zahájené proti žalobci je samostatné řízení, tzn., že není závislé na řízení o udělení mezinárodní ochrany, taktéž účelem řízení ve věci

mezinárodní ochrany není ani rozhodnout, zda osoba, o jejíž možné extradici se zároveň v ČR vede příslušné řízení, bude vydána do země, kde je stíhání vedeno, aby tak čelila trestnímu stíhání, případně tam vykonala jí uložený trest odnětí svobody, a to přesto, že její rozhodnutí o udělení některé z forem mezinárodní ochrany může tento proces přerušit, resp. zcela zastavit a extradici takto i zcela znemožnit. Toto spadá výhradně do působnosti ministra spravedlnosti ČR a kompetentních orgánů (státní zastupitelství a příslušné soudní instance).

Právní posouzení věci:

Žaloba byla podána včas (ust. § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s.ř.s.“), osobami oprávněnými (ust. § 65 odst. 1 s.ř.s.), žaloba je přípustná (ust. § 65, § 68, § 70 s.ř.s.).

Žaloba byla přezkoumána v mezích žalobních bodů včetně řízení předcházející jeho vydání, přičemž soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (ust. § 75 odst. 1, 2 s.ř.s.).

V souvislosti s rozsudkem NSS ze dne 22. 1. 2004, sp. zn. 5 Azs 37/2003, www.nssoud.cz soud poukazuje na to, že „...poskytnutí azylu je specifickým důvodem pro povolení pobytu na území ČR a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území republiky tak, jak jsou upraveny zákonem č. 326/1990 Sb., o pobytu cizinců na území ČR“.

V daném případě stěžejní skutečností, o kterou opřel žalobce opodstatněnost žádosti o udělení mezinárodní ochrany, byla obava o jeho život na území a to z důvodu jeho arménsko-kurdské národnosti, vyznávání křesťanství, a to zejména v době jeho výkonu trestu ve věznici v, odkud následně uprchl, aby si tak zachránil život, neboť ve věznici byl opakovaně podroben krutému a nelidskému zacházení. Jelikož na území je evidován jako uprchlý vězeň z věznice v, obával se, že v případě návratu bude opětovně podroben tomuto nelidskému a ponižujícímu zacházení a trestání i mučení, a to jednak ze shodných důvodů, pro jaké byl již v minulosti v této věznici takovému zacházení a trestání podroben, ale dále pak z toho důvodu, že z předmětné věznice uprchl, takže lze předpokládat pomstu za represe uložené pracovníkům vězeňské služby za jeho útěk.

Ve světle uvedených zásad a nastoleného právního režimu dle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, soud na tomto místě uvádí následující:

Splnění právních podmínek pro rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany je třeba posuzovat nejen z hledisek výše uvedených právních ustanovení zákona o azylu, nýbrž i z hlediska dodržení mezinárodně-právních závazků České republiky. Jde zejména o závazky České republiky vyplývající ze smluv v oblasti dodržování lidských práv a základních svobod. Správní rozhodnutí nesmí těmito mezinárodně-právními závazkům odporovat, tzn., že správní orgán je povinen sám posoudit existenci právních překážek bránících vydání osoby do ciziny, např. z hlediska požadavků vyplývajících z Úmluvy o právním postavení uprchlíků – uveřejněna pod č. 208/1993 Sb., z Úmluvy proti mučení a jinému krutému nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání – uveřejněna pod č. 143/1988 Sb. či dle článku 3

Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod – uveřejněna pod č. 209/1992 Sb., dle které „...*nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu*“. Tento zákaz pak implicitně obsahuje právo osoby, která podala žádost o udělení mezinárodní ochrany, aby příslušné orgány České republiky zabránily jejímu mučení, k němuž by potenciálně mohlo dojít po vydání do dožadujícího státu. V této souvislosti není bez významu ani skutečnost, že státy, které jsou smluvními stranami mezinárodních úmluv, jsou zpravidla i členskými státy Rady Evropy a jako k takovým je k nim také třeba přistupovat. Členské státy Rady Evropy uznávají zásadu právního státu a na svém území garantují dodržování lidských práv a základních svobod, a jsou i smluvními státy mezinárodních úmluv o ochraně lidských práv a svobod (srov. čl. 3 a 4 sdělení č. 123/1995 Sb., o přístupu České republiky ke Statutu Rady Evropy), které vznikly a vznikají na půdě Rady Evropy. K těm patří i Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění pozdějších protokolů (sdělení č. 209/1992 Sb.) nebo již zmiňovaná Úmluva proti mučení a jinému krutému nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (vyhláška č. 143/1988 Sb.), které jsou vybaveny funkčními mechanismy (Evropský soud pro lidská práva, Výbor CPT), jež také umožňují kontrolu dodržování deklarovaných práv a svobod a takový neustálý tlak mezinárodního společenství je nepochybně i jedním z faktorů ovlivňující zvyšování nastaveného standardu jejich ochrany. V těchto státech, k nimž patří i, jež je v posuzovaném případě zemí původu žalobce, lze tedy do jisté míry určitý minimální standard ochrany lidských práv očekávat.

Optikou tohoto náhledu soud konstatuje, že při posuzování postupu i způsobu rozhodování žalovaného v řízení o udělení mezinárodní ochrany zahájené na žádost žalobce, tak postupováno nebylo. Je proto třeba, aby se žalovaný důsledněji a podrobněji zaměřil na individuální posouzení situace žalobce, zejména vypořádání se s jeho námitkami, že v jsou velmi špatné podmínky pro výkon trestu odnětí svobody, konkrétně posouzení, zda z důvodu jeho předchozího útěku z věznice není na místě obava, že by byl vystaven krutému a nelidskému zacházení a mučení a podroben speciálnímu zacházení. Nelze pochybovat, že v minulosti v tureckých věznicích k porušování lidských práv a mučení vězňů a jinému špatnému zacházení docházelo. Například rozhodnutí ESLP ve věci proti (evidovaném v trestním spise Krajského soudu v Brně sp. zn. 1 Nt 202/2014) vztahující se právě i k poměrům ve věznici v, víceméně popisuje obecně známé nedostatky ve fungování justice, včetně faktu, že v tureckých věznicích dochází k mučení a vězni jsou nuceni žít v otřesných podmínkách.

Správní orgán si sice pro posouzení daného případu a podmínek panujících v tureckých věznicích obstaral zejména Zprávu z výboru pro zabránění mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání (CPT) ze dne 15. 1. 2015, která byla vypracována pro tureckou vládu o návštěvě, která mj. obsahovala seznam navštívených zařízení, jejich členění podle pohlaví odsouzených, zjištěné skutečnosti i navrhované kroky, a která detailně byla citována v odůvodnění přezkoumávaného rozhodnutí žalovaného, avšak do navštívených a kontrolovaných zařízení nezahrnula právě věznici v Z pohledu zdejšího soudu tak uvedená zpráva a informace o poměrech v tureckých věznicích samy o sobě nemohou být důvodem pro neudělení azylu dle ust. § 12 či ust. § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, neboť citovaná zpráva má pouze obecný charakter, nevyplyvá z ní, zda nebezpečí porušení základních práv a svobod hrozí přímo jmenovanému, a to i s přihlédnutím k povaze jeho trestné činnosti a obsahu jeho tvrzení. Žalovaný posuzoval stav dodržování lidských práv v pouze v obecné rovině a nedostatečně se zabýval skutečností, zda konkrétně v případě žalobce hrozí reálné riziko mučení a nelidského nebo ponižujícího zacházení nebo trestání.

Nevyužil také možnost vyžádání zpráv i od dalších nevládních organizací zabývajících se dodržováním lidských práv a svobod, např. od Českého helsinského výboru a Úřadu vysokého komisaře pro uprchlíky aktuálnímu stavu dodržování lidských práv v, a na základě tohoto si vytvořit lepší předpoklady pro posouzení, zda současná situace v představuje pro žalobce reálnou hrozbu i při zakotvení práv obviněných a vězněných osob. Teprve na tomto podkladě pak lze objektivně zvážit, zda jmenovanému v případě návratu do hrozí reálné nebezpečí špatného zacházení ve výkonu trestu odnětí svobody, zda hrozí zásah do jeho práva na zákaz mučení, nelidského a ponižujícího zacházení nebo trestání, a to i se zřetelem na jeho předchozí útěk z výkonu trestu odnětí svobody. Nelze však vycházet pouze ze zpráv nevládních organizací, ale další poznatky lze získat též od vládních či mezinárodních institucí, např. lze vyžádat zprávy i dalších českých orgánů (Ministerstva zahraničí ČR, Ministerstva vnitra, příslušného zastupitelského úřadu či od jiných institucí např. Rada Evropy, Evropský výbor pro prevenci mučení a jiného krutého a nelidského zacházení či trestání). Žalovaný tedy v posuzovaném případě neshromáždil dostatečné objektivní podklady pro své rozhodnutí, ale ani se o to ve skutečnosti nepokusil.

Měl-li by žalovaný na základě zpráv o stavu dodržování lidských práv v zemi původu žadatele pochybnosti o tom, zda by řízení v takovém státě odpovídalo zásadám Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, včetně respektování článku 3 Úmluvy, pak je na místě vyžádání záruk ze strany dotčeného státu, které pochybnosti rozptýlí, a to zejména jedná-li se o stát, který zjevně určité standardy respektování lidských práv nenaplňuje. V tomto směru však žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí diplomatické záruky poskytnuté neřešil, ani se nezabýval, zda tyto jsou dostatečné a byly poskytnuty oprávněným orgánem. Žalovaný si tak doposud nevytvořil potřebný prostor pro úvahu, zda v případě žalobce jsou důvodné obavy, že pokud cizinec by byl vrácen do státu, jehož je státním občanem, že by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle ust. § 14a odst. 2 zákona o azylu, a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem.

Lze konstatovat, že informace ze spisových materiálů citovaných v odůvodnění rozhodnutí žalovaného jsou obecné, nepřiliš adresné, naskýtá se proto tak otázka, jsou-li v této podobě dostatečné pro závěr, že v případě návratu do, nebude žalobce vystaven mučení nebo jinému krutému, či nelidskému zacházení. Nelidským a ponižujícím zacházením je chápáno nejen duševní a fyzické utrpení, ale též vyvolání pocitu strachu, úzkosti a méněcennosti schopné pokořit, ponižit a případně zlomit fyzickou nebo morální odolnost osoby.

Dále je třeba podotknout, že žalovaný zcela opominul individuální posouzení situace žalobce a řádně vypořádání se s jeho námitkami stran podmínek ve věznici v, kde byl dříve vězněn a odkud uprchl. Námitky jmenovaného týkající se podmínek v uvedené věznici lze totiž mít za opodstatněné, zejména když již v několika případech bylo konstatováno porušení článku 3 Úmluvy v souvislosti s mučením a nelidským zacházením, ke kterému v této věznici došlo (například proti, rozsudek ESLP ze dne 17. 3. 2009, stížnost č. 15828/03; a další proti, rozsudek ESLP ze dne 18. 9. 2009, stížnosti č. 16064/90, 16065/90, 16066/90, 16068/90, 16069/90, 16070/90, 16071/90, 16072/90 a 16073/90). Žalovaný tak měl vzít na zřetel i tuto skutečnost a prověřit, zda lze důvodně předpokládat, že útěk žalobce z výkonu trestu odnětí svobody nepovede ke zhoršení jeho postavení či k nutnosti podrobení se zvláštnímu režimu ve výkonu trestu odnětí svobody, pro který má být vydán. Jinými slovy žalovaný si tak měl prostřednictvím dodatkových informací vyžádat od příslušných orgánů informace k prošetření těchto tvrzení žalobce a

v případě, že by se po provedeném šetření toto tvrzení ukázalo jako pravdivé, požádat turecké orgány o případné doplnění či upřesnění poskytnutých ujištění v tom směru, že bude mu zajištěna a poskytnuta potřebná ochrana.

Optikou shora uvedeného byla proto žaloba shledána důvodnou. Soud proto dle ust. § 78 odst. 1 s.ř.s. zrušil napadené rozhodnutí, věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (ust. § 78 odst. 4 s.ř.s.). V dalším řízení žalovaný odstraní vytýkaná pochybení a poté při respektování právního názoru zdejšího soudu opětovně ve věci rozhodne (ust. § 78 odst. 5 s.ř.s.), přičemž si opatří výše naznačené podklady, které objektivně zhodnotí a následně učiní příslušné rozhodnutí při zohlednění právního režimu dle ust. § 2 a § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Podle ust. § 60 odst. 1 s.ř.s. nestanoví-li zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci byl úspěšný žalobce, soud mu přiznal náhradu nákladů řízení, které mu vznikly v souvislosti se zastupováním sice za 4 úkony právní služby po 3.100 Kč (převzetí a příprava zastoupení, sepsání a podání žaloby, replika k vyjádření žalovaného, účast při soudním jednání dne 26. 5. 2016) podle ust. § 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., v platném znění, 4x režijní paušál po 300 Kč (ust. § 13 odst. 1, 3 citované vyhlášky). Odměna za zastupování byla zvýšena o částku odpovídající dni z přidané hodnoty ve výši 21 % podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, tj. 2.856 Kč. Celkem je tedy žalovaný povinen zaplatit žalobci na nákladech řízení částku 16.456 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Brně dne 26. května 2016

JUDr. Eva Lukotková, v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Barbora Zachovalová